

بیماریهای کبد و راههای صفراوی

مؤلفین:

دکتر ماهیار اردشیری

عضو هیئت علمی دانشگاه و متخصص جراحی عمومی

دکتر شیرین روانی (دهموبد)

عضو هیئت علمی دانشگاه و جراح و متخصص بیماریهای زنان

دکتر فرناز اردشیری (روانی)

متخصص بیماریهای کودکان و نوزادان

دکتر دلبر اردشیری (سلامتی)

متخصص بیماریهای پوست و مو «لیزر» و دارای بورس تخصصی

دکتر مهشید اردشیری (پوراسفندیاری)

پزشک داخلی

سرشناسه:	اردشیری، ماهیار، ۱۳۰۸ -
عنوان و پدیدآور:	بیماری‌های کبد و راه‌های صفراوی / مؤلفین ماهیار اردشیری... [و دیگران]
مشخصات نشر:	تهران: حریر، ۱۳۸۶.
مشخصات ظاهری:	۲۱۱ ص.
شابک:	978-964-965-0-777
وضعیت فهرست‌نویسی:	فبیا
موضوع:	کبد - بیماری‌ها.
موضوع:	مجاری صفراوی - بیماری‌ها.
رده‌بندی کنگره:	RC۸۴۵/ب۹۳
رده‌بندی دیویی:	۶۱۶/۳۶۲
شماره کتابخانه ملی:	۴۶۴۰۵-۸۵

بیماری‌های کبد و راه‌های صفراوی

مؤلفین:

دکتر ماهیار اردشیری

دکتر شیرین روانی (دهموبد)

دکتر فرناز اردشیری (روانی)

دکتر دلبر اردشیری (سلامتی)

دکتر مهشید اردشیری (پوراسفندیاری)

ناشر: انتشارات حریر

چاپخانه نگاران شهر - ۱۰۰۰ نسخه

چاپ اول: ۱۳۸۶

۲۵۰۰ تومان

نشر حریر

میدان انقلاب، ضلع جنوب شرقی، رویروی سینما بهمن،
تالار بزرگ کتاب، شماره ۱۹ تلفن: ۶۶۹۶۵۴۲۶ - ۶۶۲۱۶۹۶۱

فهرست

صفحه	عنوان
۷	مقدمه دکتر مهدی حنیفی
۹	مقدمه دکتر سعید خطیب لو
۱۱	مقدمه مؤلفین
۱۳	بخش اول - تشریح کبد و مجاری صفراوی
۱۴	رباط های کبد
۲۰	شکل خارجی و مجاورات کبد
۲۹	ساختمان تشریحی
۳۰	عروق و اعصاب
۳۵	بخش دوم - تشریح راههای صفراوی
۳۶	مجرای هپاتوکلدوک
۴۳	عروق و اعصاب
۴۳	راههای صفراوی فرعی
۴۵	شکل خارجی و مجاورات
۴۸	مجرای مراره ای
۴۹	ساختمان تشریحی
۵۰	عروق و اعصاب
۵۳	بخش سوم - فیزیولوژی کبد و راههای صفراوی
۵۷	ترشح صفرا و اعمال درخت صفراوی
۵۹	ترکیب صفرا
۶۷	بخش چهارم - اعمال متابولسمی کبد
۷۱	اعمال متابولسمی متفرقه کبد
۷۳	بخش پنجم - بیماری های کبد و راه های صفراوی در حاملگی
۷۴	استفراغ و یار حاملگی (Hyperemesis Gravidarum)
۷۴	کولستاز داخل کبدی در حاملگی
۷۵	پاتوژنز

۷۶	علائم کلینیکی
۷۶	پی‌گیری بیمار
۷۷	اثر کولستاناز در حاملگی
۷۸	اتیولوژی و پاتوژنزیس
۷۸	علائم کلینیکی
۷۹	کوآگولوپاتی
۸۰	اثرات کبد چرب روی حاملگی
۸۱	کبد در پره اکلامپسی و اکلامپسی
۸۲	پاتوژنزیس
۸۳	هپاتیت A
۸۴	هپاتیت A و حاملگی
۸۴	هپاتیت B
۸۵	هپاتیت B و حاملگی
۸۶	جلوگیری از عفونت نوزادی
۸۶	هپاتیت D
۸۶	هپاتیت C
۸۸	هپاتیت E
۸۸	هپاتیت G
۸۸	هپاتیت مزمن
۹۰	سیروز
۹۰	واریس مری
۹۲	پیوند کبد
۹۳	هماتوم یا پارگی کبد
۹۴	هپاتیت ویرال
۹۶	هپاتیت نوزادان
۹۸	عفونتهای باکتریال
۹۹	عفونت مجاری ادراری
۱۰۰	سیفیلیس مادرزادی
۱۰۲	هپاتیت سلولی (توبرکولوز)
۱۰۲	توکسوپلاسموز
۱۰۴	عفونتهای ویروسی
۱۰۵	هپاتیت هرپس
۱۰۷	روپلا (سرخچه)
۱۰۹	هپاتیت A
۱۱۰	هپاتیت B

۱۱۲	هپاتیت C
۱۱۴	هپاتیت دلتا (هپاتیت D)
۱۱۵	هپاتیت E (هپاتیت Non A, Non B)
۱۱۶	هپاتیت G (هپاتیت GB ویروس C)
۱۱۷	ویروس منتقل شده از طریق خون یا محصولات خون
۱۱۷	هپاتیت آنتر و ویروسی (Enteroviral)
۱۱۹	هپاتیت پارو ویروس
۱۱۹	عفونت با هرپس ویروس ۶ در انسان
۱۲۰	عفونت با ۳ Reovirus
۱۲۰	عفونت پارامیکسو ویروس
۱۲۱	عفونت HIV
۱۲۲	لوپس اریتماتوی نوزادی
۱۲۳	اختلالات کروموزومال
۱۲۳	سندرم های فامیلی انسداد صفراوی داخل کبدی
۱۲۹	بخش ششم - سیستم کبدی - صفراوی - پوست
۱۳۰	ضایعات پوستی به دلیل بیماری های کبدی - صفراوی
۱۳۰	زردی
۱۳۱	پاتوژنز
۱۳۵	ملانوز و بقیه تغییرات پیگمانتر
۱۳۶	اتیولوژی و پاتوژنز
۱۳۷	تشخیص و درمان پیگمانتاسیون
۱۳۷	خال عنکبوتی (Spider Nevus)
۱۳۹	اریتم کف دست
۱۳۹	تغییرات عروقی دیگر
۱۴۰	تغییرات پوستی ناشی از هورمون ها
۱۴۱	تظاهرات ایمنولوژیک بیماری های کبد
۱۴۱	هپاتیت مزمن فعال و پوست
۱۴۲	تظاهرات پوستی و سیروز اولیه صفراوی
۱۴۲	تغییرات ناخن در بیماری های کبدی
۱۴۴	خارش
۱۴۶	هپاتیت و پوست
۱۵۱	اثرات بیماری پوستی روی کبد
۱۵۵	بخش هفتم - بیماری های شایع کبد در بالغین
۱۵۵	تست های عملکرد کبد
۱۵۷	آزمایش های آسیب سلول کبدی

- ۱۵۸ ..... زردی (aundice or icterus)
 ۱۵۸ ..... هیپروبیلی روبینمی غیرکونژوگه
 ۱۵۹ ..... سندرم ژیلبرت
 ۱۶۰ ..... هیپریلی، روبینمی، کونژوگه
 ۱۶۰ ..... اختلال ترشح کبدی
 ۱۶۱ ..... انسداد صفراوی خارج کبدی
 ۱۶۱ ..... روشهای تشخیص زردی و انواع آن
 ۱۶۳ ..... هپاتیت حاد و مزمن
 ۱۶۳ ..... هپاتیت حاد ویروسی
 ۱۶۵ ..... تظاهرات بالینی و آزمایشگاهی
 ۱۶۸ ..... عوارض هپاتیت
 ۱۷۰ ..... کبد چرب و هپاتیت الکلی
 ۱۷۳ ..... هپاتیت ناشی از دارو
 ۱۷۵ ..... سیروز کبد و عوارض آن
 ۱۷۵ ..... نشانه های بالینی و آزمایشگاهی
 ۱۷۸ ..... اختلال کار کبد
 ۱۷۸ ..... آسیت
 ۱۸۰ ..... آنسفالوپاتی کبدی
 ۱۸۳ ..... کم کردن و حذف سوپسترا برای تولید ترکیبات ازت دار
 ۱۸۳ ..... کاهش باکتری های روده بزرگ
 ۱۸۴ ..... جلوگیری از انتشار آمونیاک از جدار روده
 ۱۸۴ ..... سندرم Hepato Pulmonary
 ۱۸۵ ..... پیوند کبد
 ۱۸۷ ..... بخش هشتم - بیماریهای جراحی کبد و کیسه صفرا و راههای صفراوی
 ۱۸۷ ..... تروماتسم کبد و راههای صفراوی
 ۱۹۰ ..... کله سینتیت مزمن
 ۱۹۳ ..... سنگ های کلدوک
 ۱۹۷ ..... تومورها
 ۱۹۷ ..... ایلئوس بیلیر
 ۱۹۸ ..... تومورهای راه صفراوی
 ۱۹۹ ..... سرطان راههای صفراوی
 ۲۰۰ ..... سرطان آمپول واتر
 ۲۰۰ ..... تشخیص افتراقی

بنام خدا

بیماریهای کبد، کیسه صفرا و مجاری صفراوی، از بیماریهای عمده دستگاه گوارش بوده و از اهمیت فراوانی برخوردار است. این بیماریها شامل مسائل طب داخلی و طب جراحی می باشند. بیماریهای کبد خود به تنهایی طیف وسیعی از بیماریها را از نوزادی تا سنین بالا را دربر می گیرد که هر کدام از آنها مباحث عمده درمانهای طبی و جراحی را شامل می شود. در راس بیماریهای کبد، هیاتیت ها می باشند که هر ساله بر تعداد انواع آنها افزوده می شود. علاوه بر بیماریهای راههای صفراوی که در راس آنها سنگهای صفراوی (cholelithiasis) است و یکی از مباحث مهم جراحی محسوب می شود، بیماریهای طبی کبد و مجاری صفراوی مباحث مفصل جراحی را در بر می گیرند.

اشراف به بیماریهای کبد و مجاری، تشخیص و درمان آنها سالها تجربه و ممارست و مطالعه را طلب می کند. چون کبد و مجاری و عملکرد آنها چه در سلامت چه در بیماری در زندگی نقش اساسی دارد، از این جهت همه پزشکان و متخصصان مختلف نیاز به دانستن فیزیولوژی و پاتولوژی این دستگاه مهم گوارش را دارند. خوشبختانه همکاران گرامی تحت راهنمایی جناب آقای دکتر ماهیار اردشیری همکار گرامی متخصص جراحی به اتفاق همکاران ارجمند خود دست به نوشتن مطالب

عمده در باب کبد و مجاری صفراوی زده‌اند که جای تقدیر دارد. بخصوص در بعد داخلی و اطفال می‌تواند اطلاعات مفیدتری را به خوانندگان ارائه نماید، به هر حال توفیق همکاران ارجمند را از خداوند یکتا مسئلت دارم.

دکتر مهدی حفیظی - استاد دانشکده پزشکی

به نام ایزد یکتا

پیشرفت در شاخه‌های مختلف علمی در جامعه ارتباط مستقیم به مقدار نیروی دارد که دانش‌آموختگان جامعه برای آن بخش از دانش که بدان وابسته هستند سرمایه‌گذاری می‌کنند.

هر جامعه علمی مجاز است از یافته‌های دیگر جوامع استفاده نماید. ولی برای آنکه قادر باشد خود به پیشرفت‌های علمی جدید ناآل گردد باید نیرو و زمان تحقیق بیشتری برای پیشرفت علم بکار برد و تنها به استفاده و نسخه برداری از یافته‌های دیگران اکتفا نکند.

پیشرفت علم احتیاج به کوشش فراوان دارد و دست‌اندرکاران باید بیشینه زندگی روزانه خود را در این راه سرمایه‌گذاری نمایند.

جناب دکتر ماهیار اردشیری دوست دیرین من با ابراز لطف و محبت از من خواستند که مروری بر کتاب اخیر ایشان نموده و نظر خود را در این باره ابراز نمایم که کاریست بس مشکل.

کتاب بیماریه‌ای کبد ثمره سالها کار این پزشک دانشمند می‌باشد که از تجربیات شخصی فراوان بهره‌مند است و با سالهای طولانی کار و مطالعه روی دستگاه گوارش، نظریات وی اهمیت بسیار دارد.

نکته قابل توجه آنکه در تألیف این کتاب چند پزشک و محقق جوان شرکت دارند که براستی با کوشش خود ارزش بیشتری به کتاب داده‌اند و

نکته جالب دیگر آنکه جملگی در جامعه پزشکی ایران، از نام مشترک و احترام برانگیز اردشیری برخوردارند. باید قبول کرد این صفت به صورت ژن به آنان منتقل شده است!

کتاب به زبان فارسی شیوا تحریر شده است و هر قسمت با همکاری پزشک متخصص آن رشته به نگارش درآمده است که خود بر اهمیت کتاب می افزاید.

انتخاب این نحوه تنظیم و نگارش بخش های مختلف کتاب گویای احترام و ارزشی است که دکتر ماهیار اردشیری برای محققین جوان خود قائل است. بخش بندی کتاب سهولت آرام خواندن را فراهم کرده است. در هر قسمت نحوه انشاء و نگارش مؤلف بخوبی دیده میشود بدون آنکه در ارزش کار محقق جوان در بیان نظرات خود خدشه وارد آمده باشد.

دکتر ماهیار اردشیری در مقام یک Mentor. کتاب را به سویی که هدف اصلی او بود سوق داده ولی همواره کوشیده است تا پزشک و محقق جوان بتواند نظرات خود را به رشته تحریر درآورد.

منابع به کار رفته کتاب با دقت بسیار گزیده شده و این خود کوشش فراوان هیأت مؤلفین را برای هر چه پربار نمودن کتاب نشان می دهد. بسیار خوشحالم که فرصت ارائه این مقدمه کوتاه به من داده شد تا سهم خود را در حد ممکن ادا نمایم.

دکتر سعید خطیب لو، دانشیار دانشکده پزشکی و جراح و متخصص بیماریهای زنان و زایمان و طب فامیلی از امریکا

بنام خدا

کتابی که هم اکنون پیش رو دارید یکی از کتبی است که در این دریای بیکران مطبوعات چه علمی و چه غیر علمی جنبه دیگری دارد. زیرا این کتاب نتیجه زحمات مشترک چند نفر از اعضاء یک خانواده است. کتاب حاضر با وجود اینکه مدت سه سال روی آن کار شده است اما با توجه به وسعت رشته پزشکی و نوآوری‌هایی که هر روز شاهد آن هستیم، ممکن است از نظر ارزش علمی یا تخصصی کمبودهایی داشته باشد که نویسندگان انتظار دارند با تذکر موارد نقص یا ایراد در آینده به اصلاح آن به پردازند.

در تدوین این کتاب تصمیم گرفته شده که از شرح سندرومهای نادر چشم پوشی کرده و بیشتر به بیماری‌هایی که در عمل با آن مواجه هستیم اختصاص داده شود. بهر حال بخش کتاب با تشریح و فیزیولوژی مربوطه شروع شده که درک علائم و درمان آنها آسان تر شود و در این راه از هیچ کوششی فروگذار نشده است و طبیعتاً چنین کار خطیری بدون نقص نمیتواند باشد و امید است که پژوهندگان ارجمند و دوستان عزیز در ارائه راه کارهای درست ما را یاری دهند.

در اینجا لازم میدانیم که از جناب آقای دکتر حفیظی استاد محترم جراحی دانشکده پزشکی و جناب آقای دکتر سعید خطیب لو دانشیار

دانشکده پزشکی و جراح و متخصص بیماریهای زنان و زایمان و طب فامیلی از امریکا که پس از بازخوانی با مقدمه ای ما را مورد محبت قرار دادند سپاسگزاری نمائیم.

در پایان از زحمات آقای کیامرז افشاری که در کار تدوین این کتاب کمکهای شایان نموده و هم چنین از خانم پروین افشاری که کار تایپ و صفحه بندی کتاب را با علاقمندی و دقت انجام داده‌اند تقدیر و تشکر می‌شود.

دکتر ماهیار اردشیری

دکتر شیرین روانی (دهموبد)

دکتر فرناز اردشیری (روانی)

دکتر دلبر اردشیری (سلامتی)

دکتر مهشید اردشیری (پوراسفندیاری)